

Orientering

3. august 2023/opdateret 4. september 2023

Forældrebetaling, når børn og unge bliver anbragt uden for hjemmet

Forældre til anbragte børn og unge har som udgangspunkt pligt til at bidrage til udgifterne, når deres barn anbringes uden for hjemmet jf. servicelovens §159. Størrelsen på forældrenes egenbetaling fastsættes ud fra deres indkomstgrundlag, og ministeriet har fastsat takster herfor. I 2023 kan forældre maksimalt opkræves kr. 5.000 pr. mdr. Der foreligger dog nogle undtagelsesbestemmelser, som gør, at man som forældre kan blive helt eller delvist fritaget. Bl.a. er der regler om en minimumsindkomst, og der er regler om, at hvis barnet eller den unge, er anbragt af behandlingsmæssige årsager, kan man som forældre også få nedsat sin betaling eller helt fritages herfor. Der er samlet fem undtagelsesbestemmelser, som der skal tages højde i hver afgørelse, og som alle er skøn.

Tidligere (før 2020) var der en relativ ujævn praksis fra sag til sag, hvilket betød, at der ikke i alle sager blev taget stilling til spørgsmålet om forældrebetaling. I efteråret 2020 blev der iværksat en systematisk indsats for sikre, at der blev truffet afgørelser om forældrebetalinger i alle anbringelsessager. Det skulle vise sig at være en særdeles kompliceret opgave, da reglerne på mange punkter er meget uklare. Rigtig mange af afgørelserne blev påklaget, hvor nogle blev ændret på baggrund af nye oplysninger fra forældrene. De resterende sager blev sendt i Ankestyrelsen, hvilket bl.a. betød ophævelse af afgørelserne i tre tilfælde.

Efterfølgende har administrationen gennemgået afgørelserne, reaktionerne fra forældrene og Ankestyrelsens vurderinger for at sikre den bedst mulige proces med forældrene samt korrekte afgørelser fremadrettet. Der blev også taget kontakt til en række kommuner i Københavns-området for at indhente erfaring fra praksis med henblik på at få udarbejdet klare retningslinjer for området. Det er dog oplevelsen, at flere kommuner kun har meget begrænset erfaring med området, da det er meget komplekst.

I foråret 2023 genoptog administrationen opgaven med træffe afgørelser på forældrebetalingen for alle anbragte børn og unge ud fra erfaringerne fra de tidligere afgørelser, inspiration fra anden kommune samt Ankestyrelsens praksis, som den fremgår af deres offentliggjorte afgørelser. Det har betydet, at der inden sommerferien 2023 er sendt 50 afgørelser ud, hvor forældre i 7 tilfælde er blevet helt fritaget, i 12 tilfælde er der givet delvis fritagelse, mens resten af forældre har fået en afgørelse om, at de skal betale fuld forældrebetaling,

hvilket kan variere mellem kr. 100/måned op til kr. 5.000/måned. Årsagen til, at forældrene skal betale forskellige beløb, er, at den "fulde" betaling er indkomstafhængig.

Forventeligt har det affødt en del klager, hvor flere af klagerne aktuelt genbehandles i Center for Børn og Forebyggelse. Der er til dato modtaget 8 klager vedr. 10 anbragte børn og unge. Alle de påklagede afgørelser er genvurderet, og i 7 tilfælde er afgørelsen fastholdt og sendt til vurdering i Ankestyrelsen. Én afgørelse er således omgjort, hvor forældrene er blevet fritaget for betaling. Generelt er forældrene uforstående overfor, at de som udsat familie er forpligtiget på at bidrage økonomisk i det omfang, som er tilfældet. Det bemærkes i den forbindelse, at forældrene også mister børne-/familieydelsen ved anbringelsen af deres barn. Andre forældre er uforstående overfor, at de ikke er omfattet af undtagelsesbestemmelserne.

Området er som nævnt komplekst, og der kun er ganske lidt praksis på området. Derfor er der en risiko for, at Ankestyrelsen vil lægge vægt på forhold, som vi ikke er bekendte med, eller at der vil være en anden tolkning af reglerne på området. Såfremt Ankestyrelsen op hæver en afgørelse, er forældrene fritaget for betaling, indtil der er truffet ny afgørelse og de penge, og det, som er betalt, skal refunderes til forældrene. Det er vores erfaring hidtil, at afgørelsen vedr. forældrebetaling enten stadfæstes eller omgøres.

Når vi har modtaget de sidste afgørelser fra Ankestyrelsen på forældrebetaling i denne omgang, vil processen blive evalueret og praksis fra Ankestyrelsen vil blive indarbejdet i de lokale retningslinjer. Børne- og Undervisningsudvalget får en orientering herom. I denne evaluering vil det også blive opgjort, hvilke administrative ressourcer denne opgave kræver. Der skal udarbejdes nye afgørelser i efteråret 2023 i samtlige sager pga. grundlaget for beregningen følger kalenderåret. De nye afgørelser vil herefter have effekt fra januar 2024.

Fra 1. januar 2024 implementeres "Barnets Lov". Den nye lov indeholder ikke ændringer i forhold forældrebetaling ved anbringelse. Der blev i januar 2021 fremsat forslag i Folketinget om afskaffelse af denne forpligtelse – formentlig på baggrund af et borgerforslag. Forslaget blev forkastet i 2. behandlingen i juni 2021.